

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ В ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНОМУ КОНТЕКСТІ

Матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції

WSPÓŁCZESNE TRENDY ROZWOJU EDUKACJI I NAUKI W KONTEKŚCIE INTERDYSCYPLINARNYM

Materiały II Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej

24 – 25 березня 2016 року
Ченстохова - Ужгород - Дрогобич

24 – 25 marca 2016 roku
Częstochowa - Użhorod - Drohobycz

ПОЛОНІЙНА АКАДЕМІЯ В ЧЕНСТОХОВІ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ
ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ОСВІТИ І НАУКИ
В ІНТЕРДИСЦИПЛІНАРНОМУ КОНТЕКСТІ**

Матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції

24 – 25 березня 2016 року

AKADEMIA POLONIJNA W CZĘSTOCHOWIE
UNIwersytet Narodowy w Użhorodzie
RADA MŁODYCH NAUKOWCÓW
PAŃSTWOWY UNIwersytet Pedagogiczny
IMIENIA IWANA FRANKI W DROHOBYCZU
RADA MŁODYCH NAUKOWCÓW

**WSPÓŁCZESNE TRENDY ROZWOJU EDUKACJI I NAUKI
W KONTEKŚCIE INTERDYSCYPLINARNYM**

Materiały II Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej

24 – 25 marca 2016 roku

Częstochowa – Użhorod – Drohobycz
Посвіт
2016

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Полонійної академії в Ченстохові
(протокол № 7 від 4 березня 2016 року)*

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43
С 91

Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті : Матеріали II-ї Міжнародної науково-практичної конференції, 24 – 25 березня 2016 року) / [редактори-упорядники: І. Зимомря, В. Ільницький]. – Ченстохова – Ужгород – Дрогобич : Посвіт, 2016. – 432 с.

ISBN 978-617-7235-86-5

Видання містить доповіді II-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті». Молоді та досвідчені науковці висвітлюють актуальні питання в галузях педагогіки, психології, мовознавства та літературознавства, мистецтвознавства, історичних, природничих та економічних наук, біології, екології, охорони навколишнього середовища, туризму, фізичного виховання та реабілітації, юриспруденції. Матеріали стануть корисними для широкої наукової громадськості, викладачів, аспірантів, студентів.

УДК 371.1:001(08)
ББК 74.04я43

Редакційна колегія:

Кринські А. – д-р габ, професор; **Пантюк М.П.** – доктор педагогічних наук, професор; **Палінчак М.М.** – доктор політичних наук, професор; **Зимомря І.М.** – доктор філологічних наук, професор; **Ільницький В.І.** – кандидат історичних наук, доцент; **Грибок Н.М.** – кандидат педагогічних наук, доцент; **Дмитрів І.І.** – кандидат філологічних наук, доцент; **Жигайло О.О.** – кандидат психологічних наук, доцент; **Жовтані Р.Я.** – кандидат філологічних наук, доцент; **Малаховська Т.О.** – кандидат хімічних наук, старший науковий співробітник; **Пагула М.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент.

Рецензенти:

Скотна Надія Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри практичної психології, ректор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Борисов Вячеслав Вікторович, доктор педагогічних наук, професор Донецького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти.

Астаф'єв Олександр Григорович – доктор філологічних наук, професор кафедри теорії літератури, компаративістики і літературної творчості Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

ISBN 978-617-7235-86-5

© І. Зимомря, В. Ільницький, 2016
© Посвіт, 2016

змішування відповідає дитячому розумінню природи чарів – мусить бути таке пояснення, що влаштовує читача, відповідає його сприйняттю.

Ключовим етапом подорожі фабрикою є проникнення у Мінусленд, територію, яка асоціюється у Чарлі не тільки з підземеллям, а й із потойбічним світом. У тексті наявні «підказки», які інформують читача, роблять повість зрозумілою. Автор передає відчуття небезпеки, загрози, страху і серед цих умов потрібно діяти. Пошуки зниклої Джорджини, блукання у просторі підземного світу, невизначеність, туман символізують пізнання людиною себе, коли часто треба діяти навмання, інтуїтивно.

Фантастичній повісті Роальда Дала «Чарлі та Великий Скланий Ліфт» властиве ідеальне врахування образу свого реципієнта. Дитина здатна сприйняти фантастичний простір також з огляду на «когнітивні виклики» (термін Марії Ніколаєвої).

На нашу думку, побудова тексту дає можливість читачеві виокремити такі складові: *фантастичне змалювання космосу* та пригод у ньому розширює світогляд читача, «примушує» його мислити та уявляти; *гумористичне* представлення дій всього американського уряду розважає реципієнта, слугує контрастом для розуміння значимості дій головних героїв; *подорож у простір фабрики* розширює уявлення реципієнта про функціонування іншого, підземного середовища; обов'язковим є *мотив зустрічі* з інопланетними, потойбічними створіннями, що є в космосі, Мінусленді; вдалим є висвітлення мотиву *комбінування* винаходів Віллі Вонки; тема *порятунку* привертає увагу читача, бо значну роль виконує Чарлі – дитина, що є майже одного віку з читачем.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ніколаєва М. Лекція проф. Марії Ніколаєвої (Кембриджський університет) в рамках Міжнародного семінару «Література для дітей та юнацтва в Україні: між західним та східним канономом» з нагоди відкриття курсу лекцій Центру Дослідження Літератури для Дітей та Юнацтва «Історія та теорія літератури для дітей та юнацтва» (Західний науковий центр НАНУ та МОНУ) [Електронний ресурс] / Марія Ніколаєва. – Режим доступу : <http://urccyl.com.ua/naukova-diialnist-literatura-dity-chas/lekciji/>. – Назва з екрану.

2. Dahl R. Charlie and The Great Glass Elevator / Roald Dahl. – London : Puffin, 1995. – 208 p.

Наталія РАШКІ,

м. Ужгород

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ МОТИВУ ДИТИНСТВА У РОМАНІ «ТАЄМНИЙ САД» Ф. Г. БЕРНЕТ

На сучасному етапі літературознавство оперує чималою кількістю наукових студій, присвячених теорії та функціонуванню мотивів (А. Бем, О. Білецький, О. Веселовський, Б. Гаспаров, Є. Мелетинський, В. Пропп, Б. Путілов, В. Руднев, І. Силантьєв, В. Тюпа, О. Фрейденберг та ін.). Невід'ємною складовою прозових творів Ф. Г. Бернет постає саме мотив дитинства, дослідження якого залишається актуальним і маловивченим у літературознавстві.

У літературознавстві мотив (франц. *motif*, від лат. *motus* – рух) – тема ліричного твору або неподільна смислова одиниця, з якої складається фабула (сюжет): мотив відданості

вітчизні, жертвності, зради коханого тощо. Мотиви рухають вчинками персонажів, збуджують їхні переживання і роздуми, особливо тонко динамізують внутрішній світ ліричного суб'єкта. Тому в аналізі лірики терміни «тема» і «мотив» часто перехрещуються. Роль і художньо-виражальні функції мотиву виявляються у фабулі і сюжеті конкретного твору, у структурі ліричного вірша, циклу, у контексті творчості письменника, в групі типологічно споріднених творів різних письменників [1, 468].

Ознаки мотиву такі: предикативність, структурна й семантична неодномірність, належність до сюжетно-тематичної площини. Зустрічаючись у тексті, мотив до загального контексту твору додає певну суму значень, які апіорі вже містяться в ньому [2, 1].

Мотив дитинства – один із провідних у дитячих творах англomовної письменниці. Світ дітей особливий і разом із тим невід'ємний від світу дорослих, він дуже тендітний і потребує посиленої турботи. Майстерно зображеними дитячими образами Ф. Г. Бернет впливає на реципієнта.

Образ світу дитинства поданий крізь призму сприйняття головних героїв Мері, Коліна та Дікена. Для Коліна світ замкнений і камерний, обмежений простором його дитячої кімнати. Обов'язковими елементами цього світу є предмети інтер'єру, його халат та «живий» вогонь – камін: «*There was a bright fire on the hearth when she entered his room, and in the daylight she saw it was a very beautiful room indeed. There were rich colors in the rugs and hangings and pictures and books on the walls which made it look glowing and comfortable even in spite of the gray sky and falling rain. Colin looked rather like a picture himself. He was wrapped in a velvet dressing-gown and sat against a big brocaded cushion* [3, 71] / «У кімнаті блимає камін, і при денному світлі кімната виявлялась дуже затишною. Килим, порт'єри, картини, кольорові книжки на полицях – усе піднімало настрій, хоча за вікном дощило. Та й Колін виглядав як з картинки. Він сидів у величезному кріслі, загорнувшись в халат» (переклад – Н. Р.). Простір кімнати сакралізується, а речі, що в ній знаходяться, набувають значення священних реліквій. У цьому контексті актуалізується опозиція *свій – чужий*: кожний, хто не належить до священного простору, сприймається як ворог, який може зруйнувати його цілісність.

Що стосується Мері, то її доля теж чимось схожа з Коліном. Світ довкола для неї немилий, всі, оточення дратує: «*When Mary Lennox was sent to Misselthwaite Manor to live with her uncle everybody said she was the most disagreeable-looking child ever seen. It was true, too. She had a little thin face and a little thin body, thin light hair and a sour expression. Her hair was yellow, and her face was yellow because she had been born in India and had always been ill in one way or another*» [3, 6] / «Коли Мері Леннокс прибула до Мізелвейту – маєтку її дядька, що мав стати тепер її домом, – всім, хто її зустрічав, одразу було зрозуміло: її тут все дратує! І це правда. Уявіть насуплене дівча, хворобливе на вигляд, з ріденьким волоссям та восковим обличчям – ось уся Мері» (переклад – Н. Р.).

Дікен, натомість, був оптимістичнішим, хоча також мав «особливе» дитинство. Хлопчина зростав у багатодітній та малозабезпеченій сім'ї. Речі, іграшки та здорова їжа були дефіцитом у їхній родині. Однак, на протипагу Мері та Коліну, він зростав у любові та увазі матері. Він може знайти спільну мову з будь-ким, навіть із тваринами, про що свідчить уривок з тексту: «*Everybody knows him. Dickon's wanderin' about everywhere. Th' very blackberries an' heather-bells*

knows him. I warrant th' foxes shows him where their cubs lies an' th' skylarks doesn't hide their nests from him» [3, 23] / «Усі його знають. Його будь-де можна зустріти на пустиці. Його ту кожна гілочка знає. Кажу тобі, лисиці, певно, добровільно показують йому свої кубла, а ще й жайворонки від нього ся не ховають» (переклад – Н. Р.).

Запропонований аналіз мотиву дитинства у романі «Таємний сад» Ф. Г. Бернет дає змогу дійти висновку: у зображенні героїв авторка не обминає соціального статусу, способу життєдіяльності, відносини персонажів із дорослими. Письменниця заглиблюється у внутрішній світ дитини, її моральні зацікавлення, сприйняття дорослого світу, що дає можливість класифікувати роман як зразок психологічної прози. Головним об'єктом спостереження письменниці є процес поступового розвитку і формування характеру героїв. Особливість художнього зображення світу дитини полягає в тому, що Ф. Г. Бернет розкриває її внутрішній світ у кризові моменти життя, передає психологічний стан дитини у складній для неї ситуації. Усе це змушує її робити непростий вибір, зрозуміти себе, пізнати нові грані своєї особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Літературознавчий словник-довідник / [за ред. Р. Гром'яка, Ю. Коваліва, В. Теремка]. – К. : Академія, 2007. – 752 с.
2. Тимченко А. Структура мотиву: до питання теоретичного осмислення / А. Тимченко // Літературознавчі обрії. Праці молодих учених. – 2010. – Вип. 17. – С. 5–11.
3. Burnett F. «The secret garden» / F. H. Burnett. – London : Heinemann, 1911. – 384 p.

Марія СЕНЕТА,

м. Дрогобич

ХРИСТОЛОГІЧНА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ: ПИТАННЯ АКТУАЛІЗАЦІЇ МЕТОДОЛОГІЇ

Християнська традиція, з часів її інкультурації на українських теренах, стала невід'ємною складовою українського національного світогляду. Спосіб сприйняття дійсності через закони християнської любові є властивим передусім для середньовічної культури. Багата духовна культура Київської Русі стала ідейним ґрунтом для виникнення в майбутньому художніх дискурсів М. Смотрицького, Г. Сковороди, І. Вишенського, І. Котляревського, Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки, поетів-логосівців та ін. Як наголошує сучасний дослідник, «сама релігійність, причому християнського типу, ще з прадавніх арійських часів сформувала один із найосновніших архетипів української психіки» [3, 228]. Володимир Янів влучно цитує з цього приводу Миколу Костомарова: «Український народ – глибоко релігійний народ... він берегтиме в собі релігійні основи доти, доки існуватиме сума головних ознак, що становлять його народність» [7, 174]. Спосіб прочитання художньої спадщини митців і «вितлумачення художніх феноменів кризь призму християнської духовності» [4, 269] має довгу традицію в українському та європейському метадискурсах. Тут варто згадати такі імена, як С. Вейль, Г.-Г. Гадамер, Ж. Марітен, М. де Унамуно, Д. де Ружмон, С. Аверинцев, І. Франко, Г. Токмань.

Докладно розробленої христологічної інтерпретації в українському інтерпретаційному доробку ще немає, однак і ті досягнення, які є, дають змогу стверджувати, що тут необхідно розрізняти «два інтенціонально-сміслові типи: християнсько-універсалістський та християнсько-